

SOLO OP STAP IN BOTSWANA

TEKST EN FOTO'S ESTHER GOEDMAN

In je eentje naar Afrika. Met achterlating van je man en bloedjes van kinderen. Er zijn maar weinig moeders die het durven: lange tijd solo op stap gaan. Esther Goedman negeerde het commentaar uit haar omgeving en vertrok naar Botswana.

Mijn man vond het goed. De omgeving begreep het minder. 'Zó lang bij je kinderen weggaan? Mijn ambitie zou het niet zijn', kreeg ik vaak te horen. En tegen mijn man werd gezegd: 'Dat je het toestaat.' En dan waren er ook nog alle gevaren waar ik met goede bedoelingen op werd gewezen. Leeuwen (tijgers ook, maar die komen echt niet voor in Afrika), krokodillen, nijlpaarden, malaria, bilharzia, giftige slangen, stropers... Alles kwam voorbij. Die laatste bleken overigens een reële bedreiging te vormen vanwege de herintroductie van de neushoorn in de Delta van Botswana. Mijn kinderen reageerden ontspannen op mijn reisplannen. Toen ik mijn zoon vroeg of ik weg kon gaan, dacht hij enige tijd na en zei toen: 'Als je dat echt graag wilt, moet je dat doen.' En na een minuut: 'Ik ben wel heel benieuwd naar het hondje dat wij krijgen als je terugkomt.' En daarmee was de onderhandeling afgerond.

Diep verlangen

Ik moet toegeven, in aanloop naar mijn vertrek en vooral als ik naar mijn kinderen keek, heb ik soms gedacht dat ik volledig de weg kwijt was. Vijf weken alleen naar Botswana... Maar ik kon mijn gedrag ook rationaliseren. Het verlangen om terug te keren naar Afrika zat diep. Ik had voordat ik de kinderen kreeg regelmatig in Afrika gereisd. Had er ook een tijd gestudeerd. Bovendien koesterde ik al sinds mijn jeugd de wens een gediplomeerd *nature guide* te worden. En dus vertrok ik met een gigantische koffer op wieltjes – de tijd van backpacken besloot ik achter mij te laten – via Parijs naar Johannesburg en dan door naar Maun, Botswana. De ruimte, het licht, de geur, de kleuren, de warmte, de geluiden:

TEGEN MIJN
MAN WERD
GEZEGD:
'DAT JE HET
TOESTAAT'

meteen na aankomst viel alles op zijn plek. Ik was weer thuis. In al mijn dromerigheid vergat ik op het vliegveld van Maun mijn koffer, die ik na enig gedoe met de douane alsnog kon afhalen. Johan, de *ranger* die de komende weken de groep zou opleiden, zei mij direct dat het praktische assessment was gestart. Hij keek mij daarbij indringend aan. De toon was gezet.

Alleen in de wildernis

Johan, Zuid-Afrikaan en een boom van een kerel, voldeed in alle opzichten aan een prototype ranger: korte broek, leren hoed en bijpassende armbanden. Hij bleek overigens net zo oud te zijn als mijn vader. De groep bestond uit acht deelnemers: een Frans echtpaar, een Indiër uit Engeland, een Botswaan en drie Nederlanders. De jonge Zuid-Afrikaan in het gezelschap zou de eindstreep niet halen omdat hij de druk niet aankon. We vertrokken in een overvolle en open fourwheeldrive naar kamp Kwapa. Onderweg kwamen we vast te zitten, moesten we de auto uitgraven en staken we een aantal rivieren over. Terwijl Johan de rivierbodem inspecteerde, bleven wij ietwat bescheten in de auto zitten. Door al het oponthoud arriveerden we met donker in het kamp. Bij het kampvuur luisterden we naar de nachteluiden van de wildernis: uilen, kikkers, olifanten, bavianen, leeuwen, nijlpaarden en een luipaard. Ze waren zeer dichtbij. Later die avond zwierf ik behoorlijk wat tijd door het kamp, omdat ik mijn tent niet meer kon vinden. Bij daglicht zag ik pas hoe prachtig het kamp was gelegen. Aan een rivier met helder water en vol mooie planten. Onze koepeltentjes lagen relatief ver uit elkaar, maar dat had ik al gemerkt. Verder bestond het kamp uit een grote gezamenlijke tent waar we konden eten en studeren, een container voor het voedsel, een ijskast, zonne-energie en een generator. De voorzieningen waren zeer basic: een gat in de grond als wc en een emmer met gaatjes als douche.

Nooit meer schoon

De dagen vlogen voorbij, met een relatief vast ritme. Elke dag werden we om zes uur gewekt en lagen we er om half tien weer in. We deden twee grote activiteiten per dag: een wandeling, een watertocht met een *mokoro* (kano) of boot, of een autorit. De overige uren van de dag vulden we met studeren ter voorbereiding op het schriftelijk examen en het geven van presentaties over bijvoorbeeld nestgedrag van vogels of het herkennen van sporen. In de spaarzame vrije tijd was het zaak te douchen en kleding te wassen. Dat douchen was een enorme heisa: onder een omgekeerde emmer met drie verstopte gaatjes en zonder omheining. Zo bleek de Indiër al dagen in zijn onderbroek te douchen. ▶

IK VOEL ME SCHULDIG OMDAT IK MIJN KINDJES NIET HEEL ERG MIS

Bovendien, echt schoon werd je niet. Mijn voeten en handen waren na twee weken zo zwart van het vele stof, dat ik dacht dat ik ze nooit meer schoon zou krijgen. Elke dag werd er een koppel aangewezen om de activiteiten te begeleiden, net als bij een echte *safari guide*. Er werd veel verwacht van je kennis over de omgeving: de grond, bomen, grassen, vogels, insecten, reptielen, zoogdieren en zelfs de sterren. Iedereen las 's avonds de meegebrachte boeken om de dag daarop de groep te 'verblijden' met nieuwe informatie. Als *day guide* was je ook verantwoordelijk voor het eten en drinken. De maaltijden werden gemaakt door James, een *local* die ingenieus kookte en bakte op kolen in de grond. Van mij als vrouw werd verwacht dat ik daarbij hielp; nooit hoefde ik de auto of boot te controleren. Sommige taken zijn nu eenmaal *a men's job*, werd me te kennen gegeven. Dan zei ik maar dat ik blij was dat er voor mannen ook een nuttige rol was weggelegd. Ik denk dat mijn medereizigers weinig begrepen van mijn motivatie om zonder man en kinderen in de wildernis te verblijven. Bij het kampvuur spraken we over de roeping van de natuur - in hun ogen droeg het vrouwtje toch echt zorg voor de 'jonkies'.

Vijf kilo afgevallen

Iedereen had zo zijn eigen interesses en voorkeuren als het ging om de natuur. Ik moest doorbijten als we voor zoveelste keer langdurig naar een hoopje uitwerpselen gingen kijken. Vaak werden er ook nog vingers in gestoken om de temperatuur te peilen. Eindeloze discussies over een spoor konden mij evenmin boeien. *So what* of het

een afdruk was van een caracal (een katachtige) of van een kleine leeuw. Wat het ook was, het was hier, maar is er nu niet meer! Andersom hebben anderen zich ongetwijfeld moeten verbijten bij mijn bovenmatige interesse in vogels. Als het aan mij lag, stopten we voor elk exemplaar, klein of groot. Toen we een leeuwin in een boom zagen, betrapte ik mezelf erop met mijn verrekijker op zoek te gaan naar vogels. In de natuur zijn was geweldig. Het typische Afrikaanse licht, de zonsopgang en -ondergang, de warme wind, de beesten, de *circle of life*, werkelijk alles is overweldigend. Een kudde olifanten trok met kleintjes door het kamp, hyena's verscheurden een karkas, we zagen luipaarden en zeldzame vogels als de Lesser Jacana. Maar de meeste indruk maakten de vergezichten, de afwisseling van droogte en rivier, de bomen en de stilte. Ik was regelmatig tot tranen toe geroerd. En voelde mij tegelijkertijd schuldig ten opzichte van mijn gezin. Omdat zij dit niet konden meemaken, en omdat ik mijn kindjes niet heel erg miste. In de Delta was geen internet of mobiel verkeer mogelijk. Mijn gezin belde ik om de dag met een satelliettelefoon. De kinderen klonken blij en opgewekt door de telefoon en genoten duidelijk van hun vakantie aan het strand van Zuid-Frankrijk. Mijn man had het ook naar zijn zin, al vond hij het wel vermoeiend. Bij terugkomst bleek hij vijf kilo te zijn afgevallen.

Rol in het leven

Na vier weken sloten we de opleiding af met een theoretische examen. Het was tijd om naar huis te gaan. Maar niet zonder de nodige inzichten die mijn verblijf in Botswana mij heeft opgeleverd. Inzicht in hoe de natuur werkt, hoe alles met elkaar verbonden is, hoe ik daar als mens in pas en welk geluk mij dat brengt. Inzicht dat mijn man heel goed in staat is om voor de kindjes te zorgen en dat ik hem in het bijzonder heb gemist. Terug in Nederland zag ik de opluchting in de ogen van mijn ouders, schoonouders en man. Alles zat er bij mij nog op en aan. Door de glazen wand op Schiphol, wachtend op mijn koffer, zag ik mijn kindjes. Ik huilde. Ik besepte: zij zijn het mooiste voor mij wat er is. En voor een paar seconden begrijp ik heel helder mijn rol in het leven. ■

Esther Goedman (39) is eigenaar van Goedman Executive Search, getrouwd en moeder van Bini (8) en Frederik (5). Zij verbleef deze zomer zonder haar gezin ruim een maand in de Okavango Delta van Botswana. Daar volgde ze een opleiding tot *nature guide*, die zij inzet bij het organiseren van leadershipprogramma's in Afrika. www.goedman.com